

Döviz Kuru, Faiz Oranı ile BİST100 ve BİST Ulaştırma Endeksi Arasındaki İlişkinin Ampirik Analizi¹

(Ampiric Analysis of Relationship Between Exchange Rate, Interest Rate and BIST100 and BIST Transportation Index)

Abdulkadir ALICI ^a

^a Necmettin Erbakan Üniversitesi, HUBF, Havaçılık Yönetimi Bölümü, Konya, Türkiye. aalici@erbakan.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
<p>Anahtar Kelimeler: BIST100 BIST Ulaştırma Endeksi Toda-Yamamoto (1995) nedensellik analizi Hatemi-J (2012) asimetric nedensellik analizi</p> <p>Gönderilme Tarihi 21 Mart 2020 Revizyon Tarihi 30 Mayıs 2020 Kabul Tarihi 15 Haziran 2020</p> <p>Makale Kategorisi: Araştırma Makalesi</p>	<p>Amaç – Bu çalışma ile döviz kuru (Amerikan Doları), faiz oranı (devlet tahvili faiz oranı) ile Borsa İstanbul Ulaştırma (XULAS) endeksi ve Borsa İstanbul 100 (BIST 100) endeksleri arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Ayrıca çalışmanın sonuçları ile geçmişteki yapılan çalışmalar arasında ne derece tutarlık olduğu test edilmek istenmektedir. En önemlisi de ulaştırma endeksi ile yapılan çalışma bulunmamakta olup, alanyazına katkı sağlamak bu çalışmanın diğer yapılmış amaçlarından biridir.</p> <p>Yöntem – Çalışmada dönem aralığı mümkün olduğu kadar geniş tutulmak istenmiş olsa da verilere ulaşabilme kısıtasından dolayı 04.07.2006 - 31.12.2019 dönemi arasındaki değişkenlere ait günlük veriler kullanılmıştır. Çalışmada, simetrik nedensellik ilişkisinin incelendiği Toda-Yomamoto (1995) nedensellik testi ile asimetric nedensellik ilişkisinin incelendiği Hatemi J (2012) nedensellik testleri kullanılarak değişkenler arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir.</p> <p>Bulgular – Toda-Yamamoto (1995) nedensellik testine göre, dolar kurundan Borsa İstanbul100 ve Ulaştırma endeksine doğru tek yönlü nedensellik ilişkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Asimetric nedensellik analizi sonuçlarına göre, farklı anlamlılık düzeylerinde (%1, ve %10- çoğunluğu %1 olmak üzere) dolar kurunda yaşanan tüm pozitif ve negatif şoklardan BIST100 endeksindeki aynı şekilde pozitif ve negatif şoklara doğru çift yönlü bir nedenselliğin olduğu tespit edilmiştir. Fakat Hatemi-J asimetric nedensellik analizine göre, faiz oranında yaşanan pozitif şoklardan BIST100 endeksinde meydana gelen pozitif şoklara doğru çift yönlü nedensellik tespit edilmiştir.</p> <p>Tartışma – Türkiye’de dolar kuru değişkeninin gerek BIST100 endeksi gerekse de BIST Ulaştırma endeksi üzerinde önemli etkileri tespit edilmiş olup, işletmeler ve yatırımcılara hisse senedi fiyat ve getiri tahminlerinde önemli bir gösterge olduğu düşünülmektedir. Analizde ortaya çıkan bulgular ışığında, dolar kuru değişkeninin BIST Ulaştırma endeksini tahmin etmede bir gösterge olarak kabul edilebileceği, fakat faiz oranı ile ilgili değişimlerin BIST Ulaştırma endeksini açıklama gücünün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.</p>
ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Keywords: BIST100 BIST Transport Index Toda-Yamamoto (1995) causality analysis Hatemi-J (2012) asymmetric causality analysis</p> <p>Received 21 March 2020 Revised 30 May 2020 Accepted 15 June 2020</p>	<p>Purpose – This study aims to reveal the relationship between exchange rate (US Dollar), interest rate (government bond interest rate) and Borsa İstanbul Transportation (XULAS) index and Borsa İstanbul 100 (BIST 100) indices. In addition, it is desired to test the degree of consistency between the results of the study and previous studies. Most importantly, there is no study done with the transportation index, and contributing to the literature is one of the other purposes of this study.</p> <p>Design/methodology/approach – In the study, although the period interval was wanted to be as wide as possible, daily data belonging to the variables between the dates 04.07.2006 - 31.12.2019 were used due to the criterion of accessing the data. In the study, the relationships between the variables were analyzed using the Toda-Yomamoto (1995) causality test, where the symmetric causality relationship was examined, and the Hatemi J (2012) causality tests, where the asymmetric causality relationship was examined.</p> <p>Findings – According to the Toda-Yamamoto (1995) causality test, it is determined that there is one-way causality relations from dollar exchange rate to Borsa İstanbul100 and Transportation index. According to the results of the asymmetric causality analysis, it was found that there was a bidirectional causality from all positive and negative shocks in the dollar exchange rate (1% and</p>

¹Bu çalışma 21-23 Eylül 2017 tarihleri arasında I. Uluslararası Ekonomi, Finans ve Ekonometri Sempozyumu (ISEFE)’nda sözlü olarak sunulmuştur.

Önerilen Atf/ Suggested Citation

Alıcı, A. (2020) Döviz Kuru, Faiz Oranı ile BİST100 ve BİST Ulaştırma Endeksi Arasındaki İlişkinin Ampirik Analizi, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12 (2), 1573-1584.

Article Classification:
Research Article

10%, mostly 1%) to the positive and negative shocks in the BIST100 index. However, according to the Hatemi-J asymmetric causality analysis, bidirectional causality was determined from the positive shocks experienced in the interest rate to the positive shocks occurring in the BIST100 index.

Discussion – Requirements of the US dollar exchange rate variable in Turkey BIST100 index both BIST Transportation is also a significant impact on the index have been identified, businesses and investors are considered to be an important indicator of stock price and earnings estimates. The findings revealed in the analysis revealed that the dollar rate and the BIST Transport index can be accepted as an indicator, but changes in interest rates cannot be used as an indicator to predict the BIST Transport index.
